

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovoulftikos@minagric.gr

Αθήνα 13-08-2025
Αρ. πρωτ.: 219851

ΠΡΟΣ:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ

(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 7707/22-7-2025 Ερώτηση

Σχετικά με την παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι **κ.κ. Βουλευτές**, όπως αναγράφονται στον πίνακα αποδεκτών, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής

Όσον αφορά στο 1^ο ερώτημα, επισημαίνεται ότι τέθηκε σε εφαρμογή επιχειρησιακό σχέδιο με επτά έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση της επιζωοτίας της ευλογιάς των αιγοπροβάτων, με επικοινωνία του ΥΠΑΑΤ με τους αρμόδιους Περιφερειάρχες Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, έχοντας στόχο την εντατικοποίηση των μέτρων για την εφαρμογή της καθολικής απαγόρευσης μετακινήσεων αιγοπροβάτων εντός των απαγορευμένων ζωνών με τη συνδρομή και της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία ελέγχει τα οχήματα που μεταφέρουν παράνομα ζώα εντός και στα όρια των ζωνών αυτών. Ταυτόχρονα, η Πολιτική Προστασία και η Ελληνική Αστυνομία, με τη χρήση drones, συνδράμουν στην επιτήρηση των περιοχών για την καταπολέμηση της παράνομης βόσκησης, κατόπιν επικοινωνίας του ΥΠΑΑΤ με τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη και τον Υπουργό Πολιτικής Προστασίας. Επιπροσθέτως, ζητήθηκε η κινητοποίηση όλων των κτηνιάτρων που υπηρετούν σε εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΑΑΤ, προκειμένου να ενισχύσουν τις επιχειρησιακές δυνάμεις στο πεδίο.

Σε ό,τι αφορά στο 2^ο ερώτημα για την καταβολή αποζημιώσεων στους κτηνοτρόφους, η υπ' αριθμ. 59322/26923/05.03.2025 ΚΥΑ προβλέπει την καταβολή άμεσης και προσηύκους χρηματικής αποζημίωσης σε ποσοστό 100% και εντός των ορίων της μοναδιαίας αξίας ανά ζώο του άρθρου 8, στους εκτροφείς ζώων που αναγκάζονται να προβούν σε υποχρεωτική θανάτωση και καταστροφή των θανατωμένων ζώων τους.

Στην ανωτέρω ΚΥΑ και σε συνδυασμό με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2020/687 για τα μέτρα ελέγχου ασθενειών, ορίζονται σαφώς οι επιλέξιμες δαπάνες που συνδέονται με την επιβολή υποχρεωτικών υγειονομικών μέτρων, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- την αποζημίωση των κτηνοτρόφων για την υποχρεωτική θανάτωση ζώων
- την καταβολή αποζημιώσεων για την αξία των ζωοτροφών της εκτροφής
- την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών για τη θανάτωση, μεταφορά, αποτέφρωση ή υγειονομική ταφή των ζώων και προϊόντων, τον καθαρισμό και την απολύμανση των εγκαταστάσεων, καθώς και την απολύμανση ή καταστροφή μολυσμένων υλικών, εξοπλισμού ή ζωοτροφών.

Να σημειωθεί δε ότι οι αποζημιώσεις που χορηγούνται τα τελευταία δύο έτη έχουν διπλασιαστεί σε σχέση με τις αντίστοιχες του 2023. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι αποζημιώσεις για αιγοπρόβατα ηλικίας από 6 μηνών έως 3 ετών η αποζημίωση αυξήθηκε από 150 σε 250 ευρώ και σε αρσενικά

ηλικίας από 6 μηνών έως 3 ετών, από 250 σε 500 ευρώ. Έχουμε ήδη δώσει στις Περιφέρειες 30 εκατομμύρια ευρώ για θανατωθέντα ζώα και λειτουργικές δαπάνες, ενώ έχουν ζητηθεί και άλλα 22 εκατομμύρια από το Υπουργείο Οικονομικών. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν τη συνέπεια, τη μεθοδικότητα και το βάθος της κρατικής παρέμβασης για τη στήριξη της κτηνοτροφίας σε περιόδους κρίσης.

Παράλληλα, για την απώλεια εισοδήματος λόγω περιοριστικών μέτρων και της επακόλουθης ανάγκης για περισσότερες ζωτροφές, ενεργοποιήθηκε το χρηματοδοτικό εργαλείο *de minimis*, συνολικού ύψους έως 63 εκατομμυρίων ευρώ. Βάσει της υπ' αριθμ. 208989/01.08.2025 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ Β' 4202) η ενίσχυση καταβάλλεται σε παραγωγούς που διατηρούν εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων και οι οποίοι παρέδωσαν γάλα σε μεταποιητικές μονάδες για το έτος 2024, σύμφωνα με τα τηρούμενα αρχεία του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία απογραφής του ζωικού κεφαλαίου της εκμετάλλευσής τους στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής (ΟΠΣΚ) για το έτος 2024 και έχουν υποβάλλει ενιαία αίτηση ενίσχυσης (ΕΑΕ) για το ίδιο έτος. Και θα περιλαμβάνονται και οι κτηνοτρόφοι με θανατωθέντα ζώα από ζωνόσους εντός του 2024. Το ύψος της ενίσχυσης διαμορφώνεται στα 4, 6 και 14 ευρώ ανά επιλέξιμο ενήλικο θηλυκό αιγοπρόβατο, ανάλογα με την επιδημιολογική εικόνα κάθε Περιφερειακής Ενότητας.

Όσο αφορά στο 3^ο ερώτημα, η ευλογία είναι ένα νόσημα υποχρεωτικής δήλωσης, συνδέεται με υψηλή νοσηρότητα και θνησιμότητα και είναι δύσκολο να εκριζωθεί καθώς ο ιός επιβιώνει στο περιβάλλον μέχρι και 6 μήνες. Παράλληλα, μεταφέρεται εύκολα και μηχανικά με τα ρούχα, τον εξοπλισμό και τα οχήματα. Η εκρίζωση της ασθένειας σε εκτατικές εκτροφές με διάσπαρτη κατανομή, όπως είναι οι περισσότερες εκτροφές αιγοπροβάτων στη χώρα μας, παρουσιάζει μεγάλες προκλήσεις - δυσκολίες. Η διασυννοση κίνηση προσώπων και οχημάτων, τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των εγχώριων εκτατικών εκτροφών, ο συγχρωτισμός των ζώων σε κοινούς βοσκότοπους, η μεταφορά ζώων από διαφορετικές εκτροφές με το ίδιο φορτηγό αλλά και αδυναμίες όπως έλλειψη ή ατελής περίφραξη και κατά συνέπεια η ελλιπής τήρηση αυστηρών μέτρων βιοασφάλειας, αποτέλεσαν ανασταλτικούς παράγοντες στην ριζική αντιμετώπιση της νόσου παρά τις υπεράνθρωπες προσπάθειες των κτηνιάτρων και των κτηνοτρόφων στις περιοχές που πλήττονται.

Πιο συγκεκριμένα, τα μέτρα που έχουν ληφθεί έως σήμερα για την αντιμετώπιση της επιζωοτίας βασίζονται:

- 1) Στην εφαρμογή των διατάξεων του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2020/687
- 2) Στην εφαρμογή του σχεδίου έκτακτης ανάγκης για την καταπολέμηση των ασθενειών του Παραρτήματος Ι του π.δ. 138/1995 (Α' 88), υπ' αριθ. 1747/18.12.2023 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ Β' 7121/18.12.2023)
- 3) 3) Στις εγκυκλίους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και απευθύνεται σε όλες τις Διευθύνσεις και Τμήματα Κτηνιατρικής της χώρας. Οι εγκύκλιοι περιγράφουν την ομοιόμορφη εφαρμογή αυστηρών μέτρων αντιμετώπισης της επιζωοτίας και πρόληψης της διασποράς στις ελεύθερες της νόσου περιοχές (τρέχουσα εγκύκλιος σε ισχύ η υπ' αριθμ. πρωτ. 170271/25.06.2025).

Αναλυτικότερα, κατόπιν επιβεβαίωσης των εστιών, εφαρμόζεται θανάτωση και υγειονομική ταφή των ζώων, καθαρισμός και απολύμανση των εγκαταστάσεων, οριοθέτηση ζωνών Προστασίας σε κύκλο ακτίνας 5 χιλιομέτρων από κάθε επιβεβαιωμένη εστία επιτήρησης σε κύκλο ακτίνας 20 χιλιομέτρων από κάθε επιβεβαιωμένη εστία και Περαιτέρω απαγορευμένης ζώνης. Στις Ζώνες Προστασίας και Επιτήρησης πραγματοποιούνται επισκέψεις από επίσημους κτηνιάτρους στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων, με προτεραιότητα σε αυτές που βρίσκονται στη Ζώνη Προστασίας, κατά τις οποίες διενεργούνται:

- απογραφή του ζωικού κεφαλαίου,
- κλινική εξέταση όλων των προβάτων ή/και αιγοειδών,
- συλλογή δειγμάτων για εργαστηριακή εξέταση αν απαιτείται,

- επαλήθευση της τήρησης των μέτρων βιοπροφύλαξης στις εκτροφές (περίφραξη, απολυμάνσεις τροχών οχημάτων και υποδημάτων στις εισόδους, εξόδους των εκμεταλλεύσεων, απολυμάνσεις υλικών και εξοπλισμού, τήρηση αρχείου επισκεπτών, χρήση προστατευτικής ένδυσης-υπόδησης),
- επαλήθευση της τήρησης των απαγορεύσεων μετακίνησης αιγοπροβάτων και της ορθής διαχείρισης των ζωικών υποπροϊόντων στην εκμετάλλευση,
- διεξαγωγή λεπτομερούς έρευνας για τον εντοπισμό τυχόν επιδημιολογικά συνδεόμενων εγκαταστάσεων.

Να σημειωθεί ότι τον Μάιο 2025 επισκέφθηκε την Ελλάδα η ειδική επιτροπή της ΕΕ για επείγουσες καταστάσεις (Eunet team) προκειμένου να συνδράμει στην αντιμετώπιση της επιζωοτίας καθώς και σε τακτική βάση πραγματοποιούνται συσκέψεις διαδικτυακά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαχείριση της ευλογιάς.

Επιπλέον, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εφαρμόζει πρόγραμμα επιτήρησης τεσσάρων εξωτικών διασυννοσημάτων (TADs): Οζώδους Δερματίτιδας Βοοειδών, Ευλογιάς Αιγοπροβάτων, Αφθώδους Πυρετού και Πανώλης των Μικρών Μηρυκαστικών. Σκοπός του είναι η ενεργητική και παθητική επιτήρηση, η έγκαιρη διάγνωση και η άμεση αντιμετώπιση ενδεχόμενων κρουσμάτων, για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου της χώρας και τη διαφύλαξη του εθνικού και ενωσιακού εμπορίου. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται σε περιοχές υψηλού κινδύνου (Αν. και Κεντρική Μακεδονία, Λέσβο, Λήμνο, Σάμο, Ρόδο, Χίο και Κω), λόγω γειτνίασης με τρίτες χώρες.

Επίσης, σε μία προσπάθεια στήριξης και αναβάθμισης των υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των φορέων που αυτό εποπτεύει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και ειδικότερα της πιστοποίησης του ήδη υπάρχοντος Κέντρου Εξωτικών Νοσημάτων των Ζώων ως «Ευρωπαϊκού Κέντρου Εξωτικών Νοσημάτων των Ζώων» (European Center for Imported Animal Diseases), το ΥΠΑΑΤ, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ υπέγραψε στις 25-7-2025, Μνημόνιο Συνεργασίας που αφορά στην έγκαιρη πρόληψη και αντιμετώπιση νοσημάτων των ζώων και ζωοανθρωπονόσων, (όπως διαβιβάζεται και στο σχετικό συνημμένο έγγραφο του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ).

Όσον αφορά στο 4^ο ερώτημα, η σήμανση των ζώων αποτελεί υποχρέωση τήρησης ενωσιακού προτύπου, για την εφαρμογή του οποίου δεσμεύεται το κάθε κράτος μέλος. Σκοπός του συστήματος σήμανσης και καταγραφής (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής) το οποίο είναι σε ισχύ από το 2004 είναι η αποτελεσματική εφαρμογή και παρακολούθηση υλοποίησης προγραμμάτων επιτήρησης, ελέγχου και εκρίζωσης νοσημάτων του ζωικού κεφαλαίου, ο άμεσος και ακριβής εντοπισμός των εκτροφών προέλευσης των ζώων, η ιχνηλασιμότητα των τροφίμων ζωικής προέλευσης καθώς και η χρήση των στοιχείων για τον έλεγχο διαχείρισης ενισχύσεων.

Η διενέργεια της ετήσιας απογραφής του ζωικού κεφαλαίου των εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων και χοίρων και η κοινοποίηση των σχετικών στοιχείων στην κτηνιατρική αρχή κάθε περιφερειακής ενότητας, αποτελεί υποχρέωση του κάθε κατόχου αιγοπροβάτων της επικράτειας, ακόμη και όσων δεν διαθέτουν ζώα κατά τη χρονική περίοδο διενέργειας και υποβάλλεται είτε μέσω των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών είτε μέσω της ψηφιακής εφαρμογής του ΥΠΑΑΤ. Υπενθυμίζεται ότι η ψηφιακή υποβολή δεν υποκαθιστά την υποχρέωση ενημέρωσης του φυσικού μητρώου της εκμετάλλευσης, η οποία πρέπει επίσης να τηρείται πλήρως. Το ΟΠΣ-Κ συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/429.

Όσο αφορά στο 5^ο ερώτημα, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αναγνωρίζοντας τη σημασία της επαρκούς στελέχωσης των υπηρεσιών του με επιστημονικό προσωπικό, έχει

προχωρήσει συστηματικά τα τελευταία έτη σε ενέργειες για την ενίσχυση των κτηνιατρικών του δομών.

Στο πλαίσιο των Προγραμματισμών Προσλήψεων των ετών 2021-2025, έχουν εγκριθεί συνολικά 43 θέσεις μόνιμων ΠΕ Κτηνιάτρων, εκ των οποίων 42 έχουν ήδη προκηρυχθεί από το ΑΣΕΠ και βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης:

- 10 διορισμοί έχουν ήδη ολοκληρωθεί μέσω της 3ΓΒ/2023 προκήρυξης, ενώ η 1 ακάλυπτη θέση επαναπροκηρύχθηκε στην 2ΓΒ/2025.
- Με τις 5Κ/2024 και 6Κ/2024 προκηρύξεις έχουν προκηρυχθεί 12 θέσεις (8 και 4 αντίστοιχα), για τις οποίες αναμένεται η έκδοση των οριστικών πινάκων διοριστέων.
- Με την 2ΓΒ/2025 προκήρυξη, που βρίσκεται ήδη σε φάση υποβολής αιτήσεων, προκηρύχθηκαν 20 επιπλέον θέσεις ΠΕ Κτηνιάτρων.
- Εκκρεμεί η προκήρυξη 1 θέσης για άτομα με ποσοστό αναπηρίας $\geq 50\%$, σύμφωνα με το ν. 4765/2021.

Επιπλέον, από την 3Κ/2020 προκήρυξη απομένει να καλυφθούν 8 θέσεις, λόγω αντικατάστασης υποψηφίων που δεν αποδέχθηκαν τον αρχικό διορισμό.

Παράλληλα, το ΥΠΑΑΤ έχει υποβάλει νέο αίτημα στο Υπουργείο Εσωτερικών για την έγκριση 5 πρόσθετων θέσεων ΠΕ Κτηνιάτρων στο πλαίσιο του Προγραμματισμού Προσλήψεων έτους 2026, ενισχύοντας περαιτέρω την επιχειρησιακή του επάρκεια.

Τέλος, διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με τις οργανικές διατάξεις (π.δ. 97/2017), το ΥΠΑΑΤ δεν είναι αρμόδιο για τη στελέχωση των ΔΑΟΚ των Περιφερειών με γεωπόνους, καθώς οι υπηρεσίες αυτές δεν υπάγονται οργανικά στο Υπουργείο.

Όσον αφορά στο 6^ο ερώτημα, για την ενίσχυση της εφαρμογής και την παρακολούθηση των μέτρων, συστάθηκε με απόφαση του ΥΠΑΑΤ Κώστα Τσιάρα Ειδική Επιτροπή Επιτήρησης για τη διαχείριση της κρίσης, η οποία λειτουργεί παράλληλα με την υφιστάμενη Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του ΥΠΑΑΤ. Στην Επιτροπή συμμετέχουν υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου, εκπρόσωποι του Συνδέσμου Ελληνικής Κτηνοτροφίας (ΣΕΚ), των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων Φέτας και Κρέατος, της ακαδημαϊκής κοινότητας, του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου και των Περιφερειών.

Περαιτέρω, ως προς τα θέματα άπτονται των αρμοδιοτήτων του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού-ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ), διαβιβάζουμε το υπ' αριθμ. πρωτ. 32709/29-7-2025 σχετικό έγγραφο του εν λόγω Οργανισμού.

Γίνεται σαφές από τα ανωτέρω ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων παραμένει σταθερά προσηλωμένο στη στήριξη του πρωτογενούς τομέα και των ανθρώπων του. Με στοχευμένες παρεμβάσεις και αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων, διαμορφώνεται ένα ολιστικό πλαίσιο προστασίας, ενίσχυσης και ανθεκτικότητας για τους παραγωγούς, ιδίως σε περιόδους κρίσεων. Στόχος μας είναι η άμεση ανταπόκριση, η έμπρακτη ενίσχυση του εισοδήματος και η διατήρηση της αγροτικής παραγωγής ζωντανής στον τόπο της. Παρακολουθεί στενά την εξέλιξη της κατάστασης και παραμένει ανοιχτό σε κάθε τεκμηριωμένη πρόταση ή αίτημα για ενίσχυση των παρεμβάσεων, με στόχο τη στήριξη των πληγέντων και την προστασία της κτηνοτροφικής παραγωγής.

Τέλος, αρμόδιο να απαντήσει για τα θέματα που το αφορούν, είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, προς το οποίο διαβιβάζονται ηλεκτρονικά η εν λόγω Ερώτηση με το παρόν έγγραφο.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ:

Το υπ' αριθμ. πρωτ. 32709/29-7-2025 έγγραφο του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Υπουργείο Εσωτερικών (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κ. Εμμ. Χνάρη
3. Βουλευτή κ. Δ. Μπιάγκη
4. Βουλευτή κ. Ι. Τσίμαρη
5. Βουλευτή κ. Δ. Μάντζο
6. Βουλευτή κ. Ιλχ. Αχμέτ
7. Βουλευτή κα Ελ. Βατσινά
8. Βουλευτή κα Π. (Νάγια) Γρηγοράκου
9. Βουλευτή κα Ουρ. (Ράνια) Θρασκιά
10. Βουλευτή κα Αικ. Καζάνη
11. Βουλευτή κ. Π. Κουκουλόπουλο
12. Βουλευτή κα Ευαγ. Λιακούλη
13. Βουλευτή κ. Στ. Μιχαηλίδη
14. Βουλευτή κ. Γ. Μουλκιώτη
15. Βουλευτή κ. Αν. Νικολαΐδη
16. Βουλευτή κ. Απ. Πάνα
17. Βουλευτή κ. Γ. Παπανδρέου
18. Βουλευτή κ. Π. Παππά
19. Βουλευτή κ. Παν. Παρασκευαΐδη
20. Βουλευτή κ. Στ. Παραστατίδη
21. Βουλευτή κ. Ανδ. Πουλά
22. Βουλευτή κα Αικ. Σπυριδάκη
23. Βουλευτή κα Χρ. Σταρακά

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία Υφυπουργών
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
- Υπηρεσία Συντονισμού